

“ПЛАНИНИ И ХОРА”

АСОЦИАЦИЯ НА ПЛАНИНСКИТЕ ВОДАЧИ В БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000 ул. Георг Вашингтон 12 тел: 0988851941; 0988930714 e-mail: mountainsbg@gmail.com; gidoveaph@gmail.com; web: planini.eu

До г-н Румен Радев – президент на Република България
До г-н Бойко Борисов – министър-председател на Република България
До г-н Емил Димитров – министър на околната среда и водите
До г-жа Николина Ангелкова – министър на туризма
До Г-жа Диана Ковачева – омбудсман на Република България
До г-н Красимир Андонов – директор на Национален парк Рила

СТАНОВИЩЕ

на Сдружение „Планини и хора – асоциация на планинските водачи в България“

Относно: **Строителните дейности в района на Седемте рилски езера**

Уважаеми дами и господа,

Сдружение „Планини и хора – асоциация на планинските водачи в България“, наричано тук Сдружението, е доброволно сдружение на планинските водачи, чийто предмет на дейност е пряко свързан с планините на България. Поради това следим с особен интерес всичко, което се случва в тях.

Повод за изготвянето на това становище са данните за строителни дейности в района на Седемте рилски езера (наричани тук Езерата). Той е част от НП Рила и е един от най-известните природни туристически обекти в България. Като такъв ежегодно е посещаван от десетки хиляди туристи и любители на планината от различни краища на света. Безспорен е фактът, че човекопотокът към района през последните години силно нарасна, с най-голям интензитет през летните месеци. Съществуват множество експертни оценки и доклади, които ясно показват вредното влияние от повишения човекопоток върху цялата екосистема в района на Езерата. Един от негативните ефекти е сериозното замърсяване и ерозията на почвата, които водят до постепенното заблзяване на езерата и тяхното унищожаване.

Основен фактор за повишения човекопоток е пускането в експлоатация през 2009 г. на седалковия лифт от х. „Пионерска“ до х. „Рилски езера“, законосъобразността на чието изграждане остана неизяснена докрай. Лифтът улесни значително достъпа до района на Езерата и го направи популярен за хора, които до преди това трудно и рядко стигаха сами до там. Разбира се, планината е природно богатство на всички граждани, но е факт, че именно значително улесненият достъп до Седемте рилски езера е основната причина за всички настоящи проблеми там. Това беше становището на експертите още преди лифтът да заработи.

Масов, несъобразен с екологичните стандарти, а понякога и със закона, достъп до района на Езерата представлява и превозът с високопроходими автомобили от х. „Пионерска“ до границата на националния парк малко под х. „Рилски езера“, а често и до самата хижа. Считаме, че мястото на автомобилите не е там по законови съображения, както и поради факта, че част от основният туристически маршрут от х. „Пионерска“ за х. „Рилски езера“ минава по пътя, по който те се движат. Не трябва да се забравя и фактът, че повечето туристи, отивайки там, искат да са близо до природата, а не в увеселителен парк или трасе за оф-роуд приключения.

Наред с това, през месец август има допълнително струпване на последователи на Бялото братство, които в продължение на около месец бивакуват в района на Езерата, в).близост до х. „Седемте езера“. Има дни, в които броят на

палатките е няколкокостотин, а антропогенният натиск, на който е подложен районът, е твърде голям (следва да се отчитат фактори като липса на тоалетни, наличието на импровизирани кухни и „бани“, неясни механизми за изнасяне на отпадъците).

Отчитайки всичко това, наистина има належаща нужда от спешни мерки, които да бъдат взети в района на Езерата. Те трябва да са насочени най-вече към редуциране на човекопотока (като превантивна мярка) и природосъобразно укрепване на вече ерозиралите пътеки (като реактивна мярка).

През месец юни 2020 започнаха строителни дейности по проект за намаляване вредното въздействие на посетителите на природните забележителности върху природата и защитените видове в парка. Тепърва ще се изяснява законността на тези дейности, което следим с интерес. Изразяваме силно съмнение и безпокойство относно ползата от изграждането на туристически алеи в района, подобни на тези в градските паркове. Причините са няколко: изграждането на алеите по никакъв начин няма да реши проблема от засиления човекопоток и да намали ерозията; наличието на изкуствени алеи няма да накара хората да ходят само по тях, имайки предвид манталитета на българина; материалът, използван за изграждането им, ще бъде отнесен след няколко по-сериозни валежа, като резултатът дори ще влоши сегашното положение; алеите, във вида, в който са планирани в настоящия проект, категорично не съответстват естетически на пейзажа.

Във връзка с изложеното:

- Настояваме за създаване на работещ механизъм за ограничаване на човекопотока в района на Езерата до нива, които ще осигурят трайното и устойчиво възстановяване и запазване на района в естествения му вид. Тези нива и механизмът за постигането им следва да се определят на база експертна екологична оценка. Пример за такова ограничение е въвеждането на лимит на туристите на дневна база, спазването на който да бъде постоянно контролирано. Това е работеща практика, прилагана в други държави.

- Укрепването на ерозиралите пътеки би трябвало да стане с естествени материали, характерни за района (камъни), а не чрез насипване на чакъл. В по-стръмните участъци да се изгради т.н. стъпаловидно укрепване без използване на бетон и строителни смеси – това е екологичният, естетичен и работещ вариант, който се прилага в редица други страни. Всякакви други импровизации ще нарушат естествения вид на района и няма да доведат до желанния ефект.

- Настояваме за засилено присъствие на служители на парковата охрана в района на Езерата през летните месеци с цел осъществяване на активен контрол върху посетителите в Парка.

- Настояваме за преразглеждане на проекта, по който бяха стартирани строителните дейности в района на Езерата през месец юни тази година, особено в частта му с екологичното въздействие. Радваме се, че компетентните институции вече започнаха такива действия. Считаме за абсолютно несъстоятелно използването на каквато и да е механизмирана техника в който и да е национален парк в България, в това число в НП Рила. Посоченото по-горе укрепване на ерозиралите пътеки трябва да стане единствено с човешка работна ръка, а извозването на материалите – с животинска тяга.

- Настояваме за проверка законността на извършваната транспортна дейност с високопроходими автомобили и предприемане на действия за преустановяване на всички нарушения, както и за адекватен и постоянен контрол на туристопотока в района на Езерата.

- Настояваме да се осигури възможност за ползване на пешеходен маршрут от х. Пионерска до х. Рилски езера, който да не се пресича и/или ползва от автомобили.

Сдружението изразява силна загриженост към всички проблеми, касаещи планините в България. Считаме, че настоящият казус в района на Езерата е подходящ повод за стартиране на широко обществено обсъждане на наболелия проблем с устойчивото развитие на планинските ни райони. За да съхраним уникалния ни природен ресурс и да продължим да бъдем притегателен център за туристите, както и да запазим планините ни за бъдещите поколения във вида, в който ги познаваме ние, е необходима национална стратегия за устойчивото им развитие, подплатена с конкретни политики, мерки и действия. Считаме, че политиките трябва да са насочени най-вече

към максимално ограничаване на човешкото въздействие върху природата. Тя има достатъчно добри механизми сама да се възстановява и пази, а ние – хората, просто не трябва да ѝ пречим.

Като организация на професионалните планински водачи, пряко ангажирана с българските планини, изразяваме готовност за участие в дискусии по темата.

С уважение:

Председател на Сдружение “Планини и хора –
асоциация на планинските водачи в България”
Орлин Чачановски

